

Prvo predavanje iz Metodike fizičkog vaspitanja 1 sa zadacima (predavanja i vežbe)

TELESNI (FIZIČKI) RAZVOJ DECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA

RAST DECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA

TELESNA TEŽINA I VISINA – KARAKTERISTIKE I MERENJE

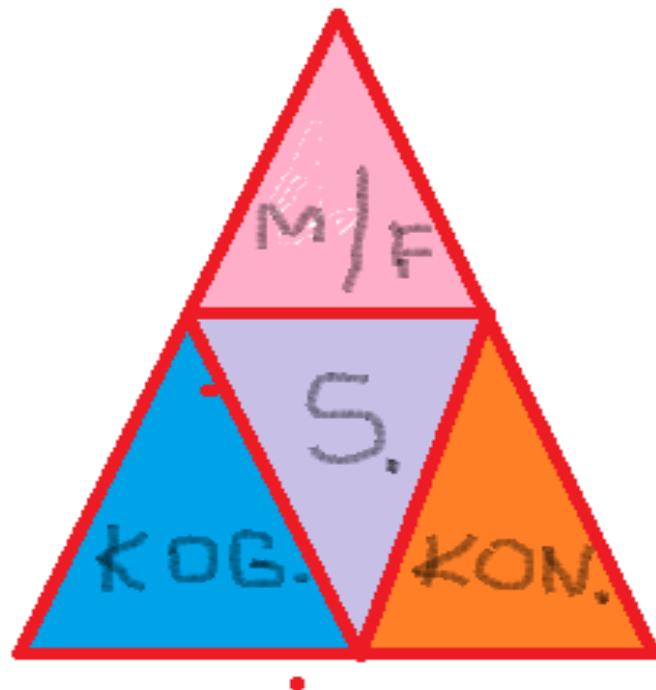
Napomena: prezentacija sadrži i dodatne zadatke samo za studente koji slušaju izborni obavezni predmet: Metodika fizičkog vaspitanja dece jaslenog uzrasta

Na prošlom času govorili smo o **RAZVOJU** i karakteristikama razvoja dece predškolskog uzrasta. Na ovom predavanju i vežbama govorićemo o:

- ✓ TELESNOM (FIZIČKOM) RAZVOJU DECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA
- ✓ RASTU DECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA

TELESNI (FIZIČKI) RAZVOJ DECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA

- Telesni razvoj deteta je **sastavni deo celokupnog razvoja i podrazumeva anatomske i fiziološke procese, odnosno, čitav niz promena u odnosima, strukturi i formi u nečijem razvoju.**

Podsetimo se „velikog trougla“ koji celovito uklapa „male trouglove“:

- MOTORIČKI/FIZIČKI RAZVOJ
- SOCIJALNI RAZVOJ
- KOGNITVNI RAZVOJ
- KONATIVNI RAZVOJ

- Na strani 29 (prvi pasus) udžbenika *Dete u pokretu* pročitajte da li je ispravno izjednačavati termine:

TELESNI RAZVOJ i MORFOLOŠKE KARAKTERISTIKE

1) Prvi zadatak za studente: objasniti zašto ne treba izjednačavati termine TELESNI RAZVOJ i MORFOLOŠKE KARAKTERISTIKE

RAST DECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA

Rast dece je biološki proces povećanja veličine tela ili delova tela.

Promene u veličini dešavaju se tokom tri procesa:

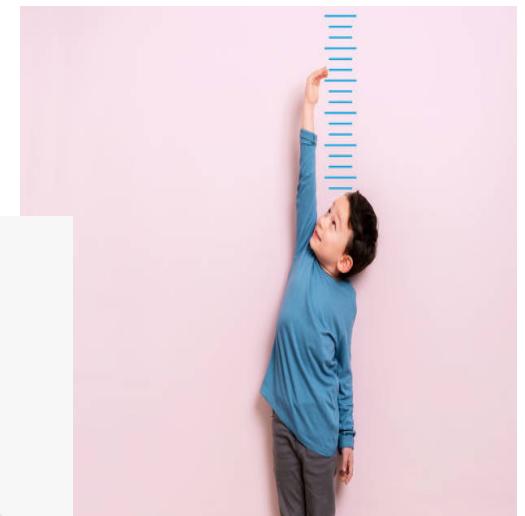
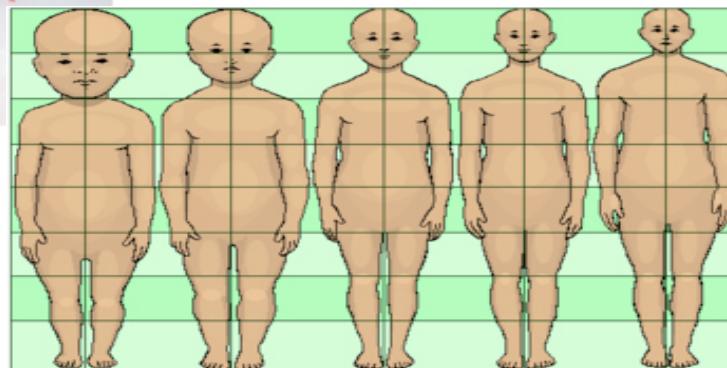
- ✓ povećanjem broja ćelija (**hiperplazija**),
- ✓ povećanjem veličine ćelija (**hipertrofija**) i
- ✓ povećanjem međućelijske tečnosti.

Obrazac rasta je predvidiv i dosledan za sve, ali nije linearan.

2) Drugi zadatak za studente: objasniti na primeru zašto obrazac rasta nije linearan.

4 grupe promena u rastu kod dece

1. Promene u telesnoj visini
2. Promene u telesnoj težini
3. Iščezavanje starih crta i pojava novih
4. Promene u proporcijama

2) Dodatni drugi zadatak samo za studente koji slušaju izborni predmet Metodika fizičkog vaspitanja dece jaslenog uzrasta:

- a) nabrojati koje crte iščezavaju, a koje se javljaju kod dece jaslenog uzrasta**
- b) uporediti neke od proporcija između dece jaslenog uzrasta i dece pripremnog predškolskog uzrasta (6-7 god.)**

Informacije o telesnim proporcijama pronaći u udžbeniku Dete u pokretu na str. 24 i 25 (poglavlje: Mišićni sistem), 26 (poglavlje: Kardiovaskularni sistem), 36 i 37 (poglavlje: Telesne proporcije)

UTICAJ ENDOGENIH I EGZOGENIH FAKTORA NA RAST

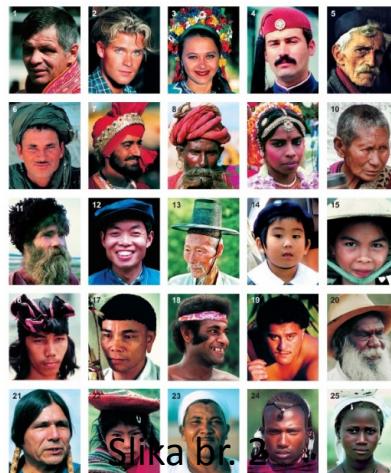
Rast deteta je regulisan delovanjem različitih uticaja (faktora), koji mogu biti **endogeni (unutrašnji)** i **egzogeni (spoljašnji)**.

- **Endogeni uticaji** (faktori) su: nasleđe (genetski faktori), rasa, pol, endokrine žlezde.
- **Egzogeni uticaji** (faktori) su: klima, godišnja doba, ishrana, bolest i povrede, fizička aktivnost, psihički faktori, socijalno-ekonomске prilike.

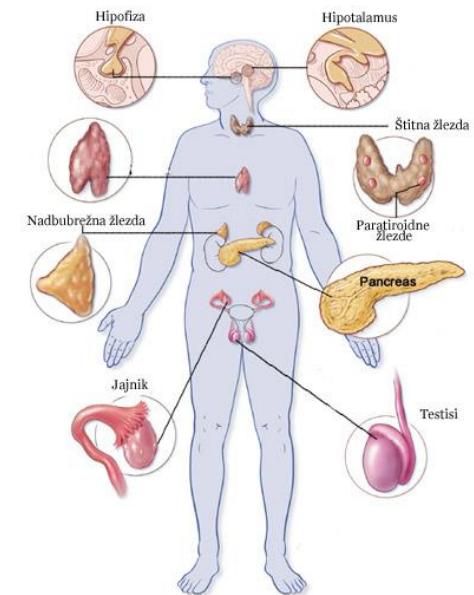
Endogeni faktori - slike

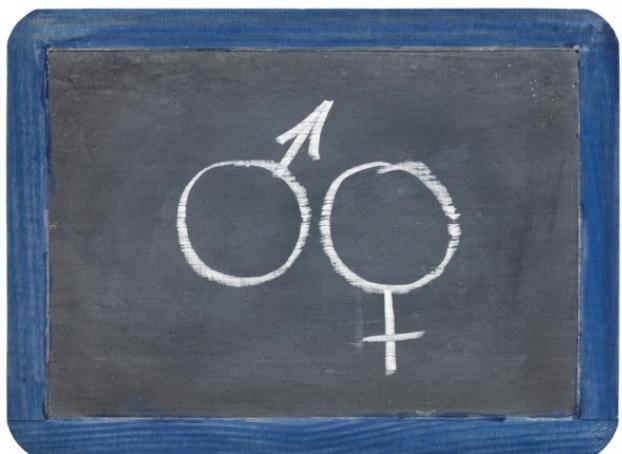
Slika br. 1

Slika br. 2

Slika br. 3

Slika br. 4

3) Treći zadatak za studente: Imenovati endogene faktore prikazane na slici 1, 2, 3 i 4

4) Četvrti zadatak za studente: Na način kako su prikazani endogeni faktori na prethodnom slajdu (odgovarajućim slikama), prikazati pojedine egzogene faktore i imenovati ih.

5) Peti zadatak za studente: Ukratko objasniti uticaj fizičke aktivnosti na rast (pogledati na strani 30 u udžbeniku *Dete u pokretu*)

Procena rasta dece predškolskog uzrasta (merenje)

U proceni rasta dece služimo se:

- kontrolom i merenjem telesne težine i visine,
- kontrolom i merenjem različitih obima (obima glave, grudi, stomaka, potkoljenica i dr.),
- kožnih nabora,
- proveravanjem proporcija tela deteta,
- utvrđivanjem vremena i redosleda rasta zuba i dr.

Informacije o rastu dobijene merenjem često služe kao pokazatelji zdravstvenog statusa i uhranjenosti dece, kao i pri sagledavanju njihovog tempa rasta i razvoja.

Telesna težina – karakteristike i merenje

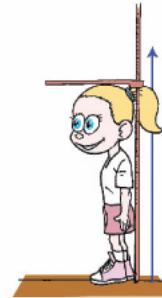
- Telesna težina na vreme rođenog deteta kreće se u rasponu od 2,5 kg do 4,5 kg.
- Primetne su individualne razlike, koje se mogu objasniti uticajem različitih faktora: rase, podneblja, konstitucije roditelja, pola, ishrane, zdravstvenog stanja, ali i zdravog ponašanja (izbegavanje pušenja, alkohola) majke tokom trudnoće i sl.
- Povećanje nemasnih tkiva više je pod uticajem genetike, dok je uvećanje masnog tkiva pod uticajem spoljašnjih faktora, ishrane i vežbanja (Hejvud i Grečen, 2017).

6) Šesti zadatak za studente: na strani 31 i 32 udžbenika Dete u pokretu prikazan je priraštaj u telesnoj težini za decu predškolskog uzrasta. Na osnovu datih vrednosti priprštaja orijentaciono izračunati koliko će dete koje je rođeno sa 3kg biti teško na kraju predškolskog perioda.

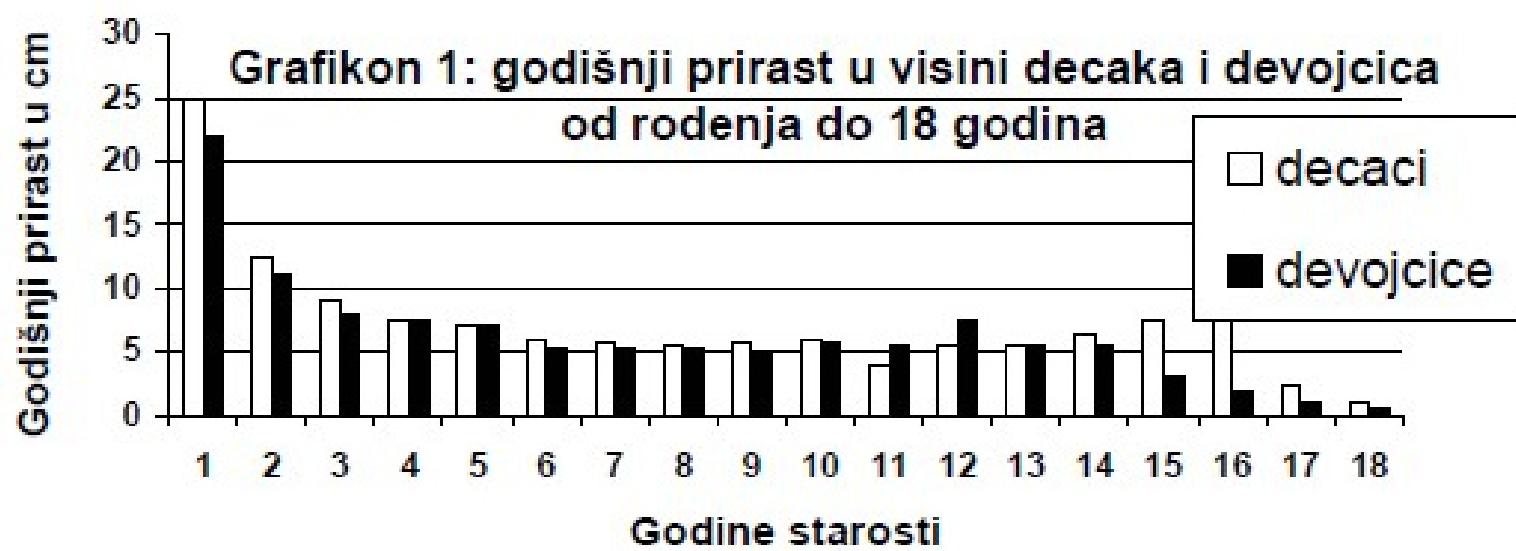
6) Dodatni šesti zadatak za studente koji slušaju izborni predmet Metodika fizičkog vaspitanja dece jaslenog uzrasta: na strani 31 i 32 udžbenika Dete u pokretu prikazan je priraštaj u telesnoj težini za decu predškolskog uzrasta. Na osnovu datih vrednosti priprštaja orijentaciono izračunati koliko će dete koje je rođeno sa 3kg biti teško na kraju jaslenog perioda.

Telesna visina – karakteristike i merenje

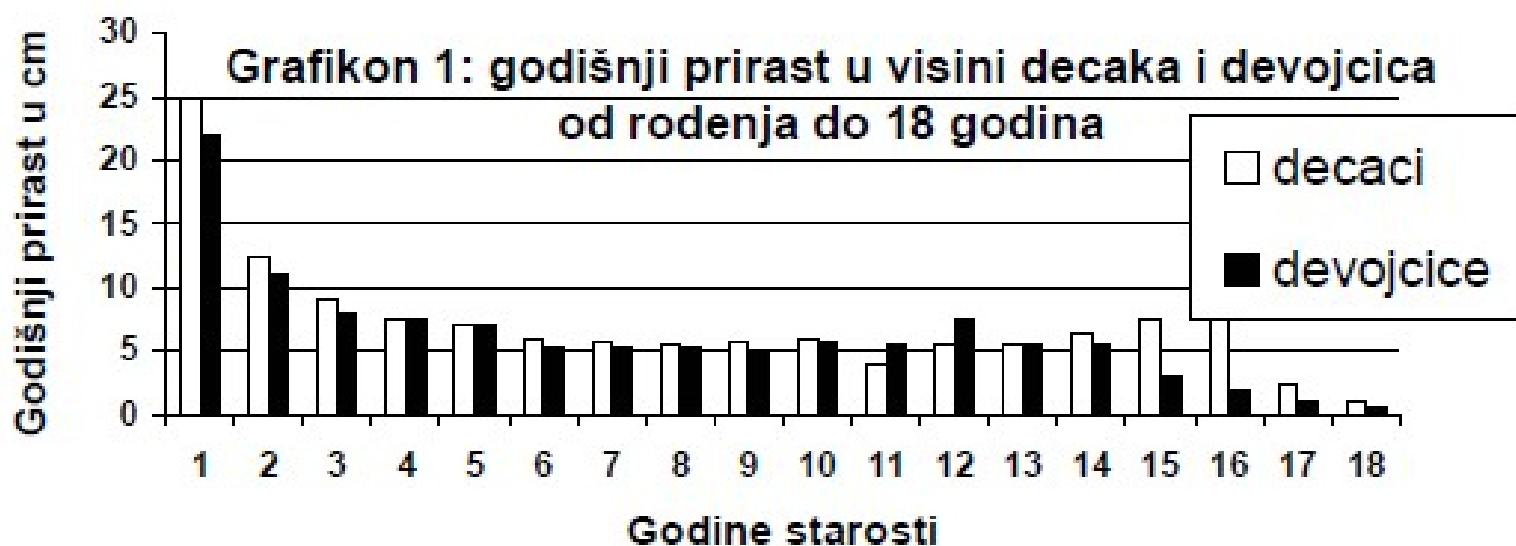

- Telesna visina je kompozitna mera koja prvenstveno odražava rast u dužinu dugačkih kostiju.
- Telesna visina je stabilnija vrednost od telesne težine, budući da se pravilnije povećava kod dece. Takođe, u većoj meri je pod uticajem nasleđa, mada ne smemo zanemariti ni uticaj mirnog i urednog života koji ne remeti detetov biološki ritam (Videmšek i sar., 2003).
- Prilikom analize visine deteta u obzir treba uzeti kalendarski uzrast deteta, nasledni faktor (visinu roditelja, braće, sestara), egzogene faktore (ishranu, podneblje, fizičku aktivnost, bolesti i povrede), kao i odnos između telesne visine i telesne mase (BMI indeks).
- Deca koja su iznad 90. percentila ili ispod 10. percentila za njihov uzrast (naročito, ukoliko nemaju izrazito visoke ili niske roditelje) treba uputiti na preventivni lekarski pregled (Hejvud i Grečen, 2017).

7) Sedmi zadatak za studente: Na 35. strani udžbenika Dete u pokretu informisaćete se o faktorima koji dovode do razlike u telesnoj visini između dečaka i devojčica. Vaš zadatak je da ukratko objasnite kakva je razlika između dečaka i devojčica u predškolskom periodu i da ukratko izvršite analizu dolenavedenog grafikona:

7) Dodatni sedmi zadatak za studente koji slušaju izborni predmet Metodika fizičkog vaspitanja dece jaslenog uzrasta : Na 35. strani udžbenika Dete u pokretu informisaćete se o faktorima koji dovode do razlike u telesnoj visini između dečaka i devojčica. Vaš zadatak je da ukratko objasnите kakva je razlika između dečaka i devojčica u jaslenom uzrastu periodu i da ukratko izvršite analizu dolenavedenog grafikona (samo godine jaslenog perioda):

Rok za slanje predispitnih zadataka

- Predstavnici grupa će urađene predispitne zadatke poslati do 16.11.2020. godine

Tema u najavi (za drugo predavanje):
Pothranjenost i gojaznost kod dece, izračunavanje
BMI indeksa

